

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΑΘΛΗΤΩΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΠΟΣΜΑΝ

Επιβλέπων καθηγητής: Κος Α. Πλιάκος

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ
ΣΠΟΥΔΕΣ

ΙΩΑΚΕΙΜ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ Α.Μ. 403486

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Συνθήκη της Ρώμης που υπογράφηκε πριν από μισό αιώνα ήταν ο θεμέλιος λίθος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το ποδόσφαιρο και τον επαγγελματικό αθλητισμό γενικότερα τα σύνορα άργησαν να ανοίξουν. Τη στιγμή που τα σύνορα ανάμεσα στις χώρες-μέλη της ΕΕ είχαν πέσει για οποιονδήποτε εργαζόμενο, οι ποδοσφαιριστές έπρεπε να περιμένουν έναν άσημο βέλγο συνάδελφό τους, τον **Ζαν-Μαρκ Μποσμάν**, να προσφύγει στο Ανώτατο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ζητώντας το αυτονόητο: να του επιτρέπεται, όπως και σε κάθε άλλον εργαζόμενο, να δουλεύει στον σύλλογο της αρεσκείας του, από τη στιγμή που θα έχει λήξει το συμβόλαιό του με τον προηγούμενο εργοδότη του. Η δικαίωση του Μποσμάν τον Δεκέμβριο του 1995, που καταγράφηκε ως «νόμος Μποσμάν», άλλαξε για πάντα τον επαγγελματικό αθλητισμό, κατοχυρώνοντας την ελεύθερη μετακίνηση επαγγελματιών αθλητών στις χώρες-μέλη.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή.....	3
2. Ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων.....	4
A) Σύνοψη κανονισμού.....	5
B) Άσκηση της απασχόλησης και ίση μεταχείριση.....	5
Γ) Συμψηφισμός της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας.....	7
Δ) Πεδίο εφαρμογής.....	8
• Συναφείς πράξεις	
• Ρήτρα διασφάλισης	
• Κοινοτική προτίμηση	
• Εφαρμογές	
• Δικαίωμα των εργαζομένων στο πλαίσιο του κοινοτικού κεκτημένου	
3. Πως ξεκίνησαν όλα.....	14
4. Χρονολογική σειρά των γεγονότων.....	15
5. Ψυχογράφημα υπόθεσης-Συνέντευξη από τον Μποσμάν.....	16
6. Οι προτάσεις του γενικού Εισαγγελέα της υπόθεσης.....	18
7. Απόφαση Δικαστηρίου.....	19
• Οι κανόνες οργάνωσης του ποδοσφαίρου	
• Οι κανόνες μετεγγραφής	
• Η ρήτρα ιθαγένειας	
8. Συνέπειες.....	23
• Πλεονεκτήματα κανονισμού Μποσμάν	
• Μειονεκτήματα κανονισμού	
9. Αντιδράσεις FIFA UEFA.....	26
• Τι λέει το άρθρο 17	
• Παράδειγμα	
10. Παράβαση οδηγίας.....	28
11. Τι συμβαίνει σήμερα στον κόσμο του ποδοσφαίρου.....	28
• Ανισότητα για τους αλλοδαπούς	
• Δε θέλουν νέα υπόθεση Μποσμάν	

- Μελέτη αμερικάνικου τύπου
- Η θέση επαγγελματιών παικτών

1. Εισαγωγή

Η υπόθεση Μποσμάν¹ προήλθε από απόφαση του 1995 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (European Court of Justice) σχετικά με την ελεύθερη μετακίνηση εργαζομένων, την ελευθερία του συνεταιρίζεστε και την άμεση εφαρμογή του άρθρου 48 της Συνθήκης της Ρώμης του 1957 (μετέπειτα Αρ. 39 ΣΕΚ). Η υπόθεση υποβλήθηκε στις 06 Οκτωβρίου του 1993, ο αριθμός της υπόθεσης ήταν C415/93, εισηγητής [G. Fe derico Mancini](#), πρόεδρος [Gil Carlos Rodríguez Iglesias](#), γενικός εισαγγελέας [Carl Otto Lenz](#)

Η υπόθεση αυτή αφορούσε προσφυγή της Βελγικής ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας κατά του Βέλγου ποδοσφαιριστή Ζαν Μαρκ Μποσμάν και πορκάλεσε μια σημαντική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σχετική με την ελευθερία μετακίνησης των εργαζομένων μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με την απόφαση Μποσμάν επιτράπηκε στους επαγγελματίες ποδοσφαιριστές να μεταγράφονται ελεύθερα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν λήγει το συμβόλαιό τους με κάποιο σύλλογο. Επίσης ακυρώθηκαν όσοι κανονισμοί εθνικών ομοσπονδιών χωρών-μελών της Ε.Ε. επέβαλαν περιορισμούς σε τέτοιου είδους μεταγραφές, π.χ. αν επέβαλαν ένα ανώτατο όριο ξένων ποδοσφαιριστών. Η απόφαση αφορούσε μόνο σε ποδοσφαιριστές υπηκόους των χωρών μελών της Ε.Ε., τους λεγόμενους κοινοτικούς, για τους οποίους επιτρεπόταν πλέον μεταγραφή ανεξαρτήτως αριθμού, σε αντίθεση με τους μη κοινοτικούς, για τους οποίους η κάθε ομοσπονδία διατήρησε τους κανονισμούς της.

Η απόφαση Μποσμάν είναι αποτέλεσμα τριών ξεχωριστών νομικών υποθέσεων, στις οποίες εμπλέκεται ο Βέλγος ποδοσφαιριστής:

- Α) Υπόθεση Βελγικής ομοσπονδίας κατά Μποσμάν
- Β) Υπόθεση Λιέρς κατά Μποσμάν και λοιπών
- Γ) Υπόθεση Ε.Ε. και ΟΥΕΦΑ κατά Μποσμάν

Σε αυτήν την εργασία θα αναφερθούμε στο χρονικό και ιστορικό της υπόθεσης, καθώς και στην νομοθεσία και νομολογία που στηρίχτηκε όλη η δικαστική μάχη. Τα αποτελέσματα που προήλθαν από το δικαστικό αγώνα του συγκεκριμένου ποδοσφαιριστή σημάδεψαν τον αθλητικό κόσμο όσο ποτέ άλλοτε στο παρελθόν και το όνομα του Μποσμάν έγινε συνώνυμο με όλη τη διαδικασία συμμετοχής σε έναν αθλητικό ποδοσφαιρικό σύλλογο.

Αναλυτικά θα αναφερθούμε στις παρακάτω ενότητες:

- ❖ Ανάλυση του άρθρου 48 της Συνθήκης της Ρώμης του 1957 (μετέπειτα Αρ. 39 ΣΕΚ) Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων
- ❖ Πως ξεκίνησαν όλα
- ❖ Συνέπειες στο ποδόσφαιρο, καθώς και σε άλλα σπορ
- ❖ Αντιδράσεις UEFA, FIFA,
- ❖ Παράβαση οδηγίας
- ❖ Χώρες που παραβαίνουν την κοινοτική οδηγία
- ❖ Τι συμβαίνει σήμερα

2. Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων: γενικές διατάξεις

Προκειμένου να διασφαλίσει την κινητικότητα των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση², ο παρών κανονισμός βασίζεται στη γενική αρχή της κατάργησης κάθε διάκρισης, άμεσης ή έμμεσης, λόγω ιθαγένειας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας, την πρόσβαση στην κατοικία καθώς και το δικαίωμα του εργαζόμενου στην οικογενειακή επανένωση. Επιπλέον, προβλέπει την καθιέρωση μηχανισμού για τη θέση σε επαφή της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας μέσω εξειδικευμένων υπηρεσιών που συνεργάζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Κανονισμός (ΕΟΚ) ΑΡΙΘ. 1612/68 του Συμβουλίου της 15^{ης} Οκτωβρίου 1968 περί της ελεύθερης μετακίνησης των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας. Εκείνη την εποχή το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχοντας υπόψη των Συνθήκη περί ιδρύσεως της ΕΟΚ και ιδίως το άρθρο 49, την πρόταση της Επιτροπής που υπήρχε εκείνη την εποχή, τη γνώμη της

Συνελεύσεως την γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής εκτίμησε τα όσα αναφέρθηκαν και εξέδωσε κανονισμό που αναφέρεται συνοπτικά:

A) Σύνοψη κανονισμού

Ο κανονισμός παρέχει αρχικά σε κάθε υπήκοο κράτους μέλους το δικαίωμα να αναλαμβάνει μισθωτή δραστηριότητα και να την ασκεί στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία που ισχύει για τους ημεδαπούς εργαζόμενους.

Το δικαίωμα αυτό αναγνωρίζεται αδιακρίτως στους «μόνιμους», εποχιακούς, μεθοριακούς εργαζομένους ή σ' εκείνους που ασκούν τη δραστηριότητά τους έπ' ευκαιρία παροχής υπηρεσιών.

Ο εργαζόμενος δικαιούται να απολαμβάνει στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους της ίδιας προτεραιότητας για πρόσληψη στις διαθέσιμες θέσεις εργασίας που δικαιούνται και οι υπήκοοι του κράτους αυτού. Λαμβάνει την ίδια βοήθεια που παρέχουν τα γραφεία εύρεσης εργασίας στους υπηκόους τους που αναζητούν εργασία. Η πρόσληψή του δεν πρέπει να εξαρτάται από ιατρικά, επαγγελματικά ή άλλα κριτήρια που συνιστούν διάκριση λόγω ιθαγένειας.

B) Άσκηση της απασχόλησης και ίση μεταχείριση

Ο κανονισμός απαγορεύει κάθε είδους διάκριση σε βάρος εργαζομένου που είναι υπήκοος κράτους μέλους στην επικράτεια των άλλων κρατών μελών λόγω της ιθαγενείας του, ως προς τους όρους απασχόλησης και εργασίας (ιδίως όσον αφορά την απόλυση και την αμοιβή). Ο εργαζόμενος έχει επίσης δικαίωμα συμμετοχής σε όλα τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, επαγγελματικού επαναπροσανατολισμού ή επαγγελματικής επαναπροσαρμογής. Απολαμβάνει τα ίδια κοινωνικά και φορολογικά πλεονεκτήματα με τους ημεδαπούς εργαζόμενους.

Ο εργαζόμενος που είναι υπήκοος κράτους μέλους και απασχολείται στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους απολαμβάνει ίση μεταχείριση ως προς

την άσκηση των συνδικαλιστικών του δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ψήφου και της πρόσβασης σε διοικητικές ή διευθυντικές θέσεις μιας συνδικαλιστικής οργάνωσης· είναι δυνατόν να αποκλεισθεί από τη συμμετοχή στη διοίκηση οργανισμών δημοσίου δικαίου και από την άσκηση λειτουργήματος δημοσίου δικαίου. Απολαμβάνει εξάλλου το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στα όργανα εκπροσώπησης των εργαζομένων στην επιχείρηση.

Όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με την οικογενειακή επανένωση, ο παρών κανονισμός τροποποιήθηκε από τη νέα οδηγία 2004/38/ΕΚ.

- Πρώτον, η οδηγία αυτή διευρύνει τον όρο «μέλος της οικογένειας», ο οποίος μέχρι πρότινος περιοριζόταν στους συζύγους, τα τέκνα κάτω των 21 ετών ή τα συντηρούμενα τέκνα και τους συντηρούμενους ανιόντες, ενώ εφεξής περιλαμβάνει και τους συντρόφους βάσει δηλωμένης συμβίωσης, εφόσον η νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής θεωρεί τη δηλωμένη συμβίωση ανάλογη με το γάμο.
- Για περιόδους μικρότερες των τριών μηνών, τα μέλη της οικογένειας που προέρχονται από ένα κράτος μέλος μπορούν να εξασκήσουν το θεμελιώδες δικαίωμα που τους επιτρέπει να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους.
- Για περιόδους μεγαλύτερες των τριών μηνών, αντλούν το δικαίωμα διαμονής τους από το γεγονός ότι είναι μέλη της οικογένειας ενός εργαζομένου, πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν χρειάζονται πλέον άδεια παραμονής, οφείλουν ωστόσο να εγγραφούν στις αρμόδιες αρχές.
- Τα μέλη της οικογένειας που προέρχονται από τρίτες χώρες απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα με τον πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον οποίο συνοδεύουν, αλλά υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης σύντομης διάρκειας ή κάτι ανάλογο.
- Για περιόδους πέραν των τριών μηνών, οφείλουν να υποβάλουν αίτηση για χορήγηση «δελτίου διαμονής μέλους της οικογένειας ενός πολίτη της Ένωσης», με διάρκεια ισχύος τουλάχιστον πέντε ετών και χωρίς δυνατότητα ανάκλησης.

- Όλα τα μέλη της οικογένειας, ανεξάρτητα από τον τόπο προέλευσής τους, αποκτούν το δικαίωμα μόνιμης διαμονής έπειτα από περίοδο πέντε ετών χωρίς διακοπή. Αυτό το δικαίωμα αφαιρείται σε περίπτωση εξόδου από το κράτος μέλος υποδοχής για χρονική διάρκεια μεγαλύτερη από δύο έτη. Έχουν επίσης δικαίωμα σε παροχές του κλάδου κοινωνικής πρόνοιας, καθώς και το δικαίωμα να ασκήσουν έμμισθη ή άμισθη οικονομική δραστηριότητα.

Η οδηγία 2004/38/EK θεσπίζει την ευρωπαϊκή ιθαγένεια ως βασική κατάσταση των υπηκόων των κρατών μελών κατά την άσκηση του ελεύθερου δικαιώματος κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος της Ένωσης. Στο παρελθόν, διάφορες κοινοτικές νομοθετικές πράξεις αντιμετώπιζαν ως ξεχωριστές περιπτώσεις τους μισθωτούς, τους μη μισθωτούς, τους σπουδαστές και άλλα μη απασχολούμενα άτομα. Συνεπώς, η οδηγία ενσωματώνει επίσης τα δικαιώματα των μελών της οικογένειας των εργαζομένων σε αυτή τη νέα λογική.

Γ) Συμψηφισμός της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας

Επιπλέον, ο κανονισμός προβλέπει τη θετική δράση στον τομέα του συμψηφισμού της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας με σκοπό την τόνωση της κινητικότητας στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας. Η δράση αυτή υλοποιήθηκε το 1993 με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικτύου υπηρεσιών απασχόλησης, του επονομαζόμενου EURES.

Ο κανονισμός προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να ορίζουν ειδικευμένες υπηρεσίες οι οποίες θα συνεργάζονται μεταξύ τους και με την Επιτροπή για τη θέση σε επαφή και το συμψηφισμό της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας. Επιπλέον, οι ειδικευμένες υπηρεσίες ενός κράτους μέλους κοινοποιούν όλες τις χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας και με την αγορά εργασίας στις ειδικευμένες υπηρεσίες των άλλων κρατών μελών, οι οποίες διαδίδουν τις πληροφορίες αυτές για να κατευθύνουν εργαζόμενους όσον αφορά τις δυνατότητες απασχόλησης στα άλλα κράτη μέλη. Οι εν λόγω ειδικευμένες υπηρεσίες, που

σήμερα ονομάζονται Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, ασκούν μια αποστολή που εξακολουθεί να είναι επίκαιρη.

Οι ειδικευμένες υπηρεσίες μπορούν να αναθέτουν το συμφητισμό της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας και σε περιφερειακές υπηρεσίες. Εάν αυτές οι περιφερειακές υπηρεσίες έχουν εδαφική αρμοδιότητα για τις όμορες περιφέρειες δύο ή περισσότερων κρατών μελών, μπορούν να θεσπίζουν δομές συνεργασίας και παροχής υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες εύρεσης εργασίας που είναι εξειδικευμένες σε ορισμένα επαγγέλματα μπορούν επίσης να ανταλλάσσουν απευθείας μεταξύ τους τις πληροφορίες σχετικά με την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας.

Με τον κανονισμό θεσπίζεται το Ευρωπαϊκό Γραφείο Συντονισμού στο πλαίσιο της Επιτροπής, το οποίο είναι σήμερα γνωστό ως Γραφείο Συντονισμού EURES (EURESco) και αποτελεί ένα ενοποιημένο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών για την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας. Το EURESco αναλύει τις μετακινήσεις των εργαζομένων που αποτελούν απόρροια αυτής της θέσης σε επαφή και εκπονεί κάθε δύο έτη έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής. Διοργανώνει κατάρτιση για το εξειδικευμένο προσωπικό των κρατών μελών και μπορεί να συμμετέχει και το ίδιο στο συμφητισμό της προσφοράς και της ζήτησης.

Δ) Πεδίο εφαρμογής

Οι εργαζόμενοι που προέρχονται από μη ευρωπαϊκές χώρες ή εδάφη και ασκούν μισθωτή δραστηριότητα στο τους δεν μπορούν να επικαλούνται το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της ΕΕ που παρέχει ο παρών κανονισμός:.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Πράξη	Εναρξη ισχύος	Προθεσμία για μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών	Επίσημη Εφημερίδα
Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ.	8.11.1968	-	EE L 257 της 19.10.1968

1612/68 του Συμβουλίου			
Πράξη (εις) τροποποίησης	Έναρξη ισχύος	Προθεσμία για μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών	Επίσημη Εφημερίδα
Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 312/76 του Συμβουλίου	17.2.1976	-	EE L 39 της 14.2.1976
Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2434/92 του Συμβουλίου	27.8.1992	-	EE L 245 της 26.8.1992
Οδηγία 2004/38/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου	30.4.2004	30.4.2006	EE L 158 της 30.4.2004

ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων: παρεκκλίσεις
Παραρτήματα σχετικά με τα μεταβατικά μέτρα της πράξης περί των όρων προσχώρησης της [Τσεχικής Δημοκρατίας](#), της [Εσθονίας](#), της [Λετονίας](#), της [Λιθουανίας](#), της [Ουγγαρίας](#), της [Μάλτας](#), της [Πολωνίας](#), της [Σλοβενίας](#) και της [Σλοβακίας](#) [Επίσημη Εφημερίδα L 236 της 23.9.2003] και της πράξης περί των όρων προσχώρησης της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας [Επίσημη Εφημερίδα L 157 της 21.6.2005].

Κατά τις διευρύνσεις του 2004 και του 2007 οι πράξεις προσχώρησης προβλέπουν παρεκκλίσεις από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. [1612/68](#). Τα παλιά κράτη μέλη της ΕΕ μπορούν να περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των

εργαζομένων από τα νέα κράτη μέλη για μια μεταβατική περίοδο που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά έτη.

Κατά διάρκεια μιας αρχικής περιόδου δύο ετών τα παλιά κράτη μέλη μπορούν να εξακολουθούν να εφαρμόζουν το εθνικό τους δίκαιο ή τις διμερείς συμφωνίες που έχουν ενδεχομένως συνάψει με τα νέα κράτη μέλη. Αυτό σημαίνει ότι, στις περισσότερες των περιπτώσεων, οι εργαζόμενοι από τα νέα κράτη μέλη εξακολουθούν να χρειάζονται άδεια εργασίας προκειμένου να έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Τα νέα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να επιβάλλουν αμοιβαίους περιορισμούς στους εργαζόμενους οι οποίοι κατάγονται από τα παλιά κράτη μέλη τα οποία έχουν εγκρίνει ανάλογα μέτρα. Στο τέλος της αρχικής περιόδου, τα παλιά κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν εάν θα εξακολουθήσουν να επιβάλουν περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων με την προϋπόθεση ότι θα ενημερώνουν σχετικά την Επιτροπή. Μετά την πάροδο πέντε ετών, τα παλιά κράτη μέλη μπορούν να παρατείνουν τα περιοριστικά μέτρα για μια τελευταία περίοδο δύο ετών, μόνο εάν διαπιστώσουν ότι υφίστανται ή ότι υπάρχει ο κίνδυνος να προκληθούν σοβαρές διαταραχές στην αγορά εργασίας τους.

Μετά την αρχική περίοδο των δύο ετών, η Επιτροπή δημοσιεύει έκθεση σχετικά με τη λειτουργία των μεταβατικών διατάξεων. Η έκθεση πρέπει να επιτρέπει στα παλιά κράτη μέλη να αποφασίσουν βάσει πραγματικών δεδομένων εάν επιθυμούν να διατηρήσουν τους περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων οι οποίοι προέρχονται από τα νέα κράτη μέλη.

Οι εργαζόμενοι από ένα νέο κράτος μέλος που εργάζονταν σε ένα παλιό κράτος μέλος κατά την προσχώρηση ή εισήλθαν στην αγορά εργασίας του κατά τη διάρκεια ενός καθεστώτος δυνάμει εθνικών μέτρων ή διμερών συμφωνιών υπόκεινται σε ειδικό καθεστώς. Εάν έχει επιτραπεί η παραμονή τους για τουλάχιστον δώδεκα μήνες, μπορούν να επωφεληθούν από τη δυνατότητα πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Το δικαίωμα αυτό περιορίζεται, ωστόσο, στο συγκεκριμένο παλιό κράτος μέλος και είναι δυνατό να απολεστεί εάν ο εργαζόμενος εγκαταλείψει οικειοθελώς το εν λόγω κράτος μέλος. Οι σύζυγοι και οι κατιόντες ηλικίας κάτω των 21 ετών ή τα εξαρτώμενα μέλη της οικογένειας των εργαζομένων αυτών έχουν επίσης δικαίωμα

πρόσβασης στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους. Το δικαίωμα αυτό το αποκτούν αυτομάτως, εάν ήταν κάτοικοι του εν λόγω παλιού κράτους μέλους κατά την προσχώρηση.

Αντιθέτως, εάν άρχισαν να διαμένουν στο εν λόγω κράτος μέλος με τον εργαζόμενο μετά την προσχώρηση, αποκτούν το δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας ύστερα από παραμονή δεκαοκτώ μηνών τουλάχιστον ή μετά το τρίτο έτος μετά την ημερομηνία προσχώρησης, ανάλογα με το ποια ημερομηνία προηγείται.

Ρήτρα διασφάλισης

Η ρήτρα διασφάλισης επιτρέπει σε ένα κράτος μέλος, το οποίο έχει αποφασίσει να μην εφαρμόζει περιοριστικά μέτρα και να επιτρέπει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, να ζητήσει από την Επιτροπή την άδεια να επιβάλει νέους περιορισμούς εάν η αγορά εργασίας του απειλείται ή αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα. Έχει προβλεφθεί ότι η Μάλτα μπορεί να επιβάλει περιορισμούς δεδομένου του μεγέθους της αγοράς εργασίας της. Εξάλλου, υπάρχει ειδική ρήτρα για τη Γερμανία και την Αυστρία σχετικά με περιορισμένο αριθμό τομέων, όπως οι κατασκευές και ο βιομηχανικός καθαρισμός.

Η παροχή υπηρεσιών από επιχείρηση που βρίσκεται σε ένα νέο κράτος μέλος και η οποία συνεπάγεται την προσωρινή μετακίνηση εργαζομένων προς τη Γερμανία ή την Αυστρία, είναι δυνατό να υπόκειται σε περιορισμούς εάν πλήττονται σοβαρά οι εν λόγω τομείς υπηρεσιών.

Ρήτρα *statu quo*.

Τα παλιά κράτη μέλη δεν μπορούν να περιορίζουν την πρόσβαση στην αγορά εργασίας τους για τους εργαζομένους που είναι υπήκοοι των νέων κρατών μελών για μεγαλύτερη διάρκεια από αυτή που προβλέφθηκε κατά την ημερομηνία υπογραφής των συνθηκών προσχώρησης.

Κοινοτική προτίμηση

Πρέπει, εξάλλου, να τηρείται ο κανόνας της προτίμησης βάσει του οποίου όταν προτείνεται μια θέση απασχόλησης σε έναν αλλοδαπό, οι

υπήκοοι των κρατών μελών θα έχουν προτεραιότητα έναντι των υπηκόων τρίτων χωρών.

Εφαρμογές

Το ισχύον μεταβατικό καθεστώς δεν εφαρμόζεται στην Κύπρο και στη Μάλτα (η Μάλτα, ωστόσο, μπορεί να επικαλείται τη ρήτρα διασφάλισης) και αφορά μόνο τους εργαζόμενους. Οι υπήκοοι των νέων κρατών μελών απολαύουν πλήρως του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας από τη στιγμή της προσχώρησης, εάν δεν ασκούν μισθωτή απασχόληση (π.χ. εάν είναι φοιτητές ή παρέχουν υπηρεσίες).

Δικαιώματα των εργαζομένων στο πλαίσιο του κοινοτικού κεκτημένου

Εφόσον ένας υπήκοος νέου κράτους μέλους αποκτήσει δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας, επωφελείται από όλες τις αρχές του κοινοτικού δικαίου: δικαίωμα κατοικίας, συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, απαγόρευση διακρίσεων λόγω ιθαγένειας και αναγνώριση τίτλων.

Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των περιφερειών σχετικά με τον αντίκτυπο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο πλαίσιο της διεύρυνσης της ΕΕ - Έκθεση σχετικά με την πρώτη φάση (1η Ιανουαρίου 2007 - 31 Δεκεμβρίου 2008) των μεταβατικών ρυθμίσεων που καθορίζονται στη συνθήκη προσχώρησης του 2005 και όπως απαιτείται σύμφωνα με τη μεταβατική ρύθμιση που καθορίζεται στη συνθήκη προσχώρησης του 2003 [COM(2008) 765 τελικό – Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα].

Μετά τις διευρύνσεις της ΕΕ το 2003 και το 2005, και σύμφωνα με τις συνθήκες προσχώρησης, μερικά κράτη μέλη περιόρισαν την πρόσβαση

εργαζομένων στις αγορές εργασίας τους από τα νέα κράτη μέλη. Η παρούσα έκθεση εξετάζει τις επιπτώσεις αυτών των μεταβατικών ρυθμίσεων.

Οι περιορισμοί που εφαρμόστηκαν από δεκαπέντε κράτη μέλη προς τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία λήγουν, κατ'αρχήν, την 1^η Ιανουαρίου 2009. Με απόφαση των ενδιαφερόμενων κρατών μελών υποδοχής, θα μπορούν να παραταθούν για μέγιστη περίοδο επτά ετών από την ημερομηνία προσχώρησης.

Οι μεταβατικές ρυθμίσεις που ορίζονται από τη Συνθήκη Προσχώρησης του 2003 υπήρξαν αντικείμενο περαιτέρω επισκόπησης ύστερα από το αίτημα της Εσθονίας, της Ουγγαρίας, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Πολωνίας, της Σλοβακικής Δημοκρατίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Σλοβενίας. Μόνο τέσσερα κράτη μέλη (Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο και Δανία) επέλεξαν να παρατείνουν τους περιορισμούς πέραν της διετούς μεταβατικής περιόδου. Αυτοί οι περιορισμοί πρέπει να λήξουν στις 30 Απριλίου 2009, ύστερα από επισκόπηση από τα κράτη μέλη της κατάστασης των αγορών εργασίας τους.

Οι εργαζόμενοι που προέρχονται από τα νέα κράτη μέλη έχουν συμβάλει στην οικονομική μεγέθυνση της ΕΕ. Ωστόσο, οι ροές κινητικότητας ίσως να έφτασαν ήδη στο υψηλότερό τους επίπεδο, λόγω των αυξανόμενων εισοδηματικών επιπέδων και της προσφοράς εργασίας στις χώρες προέλευσης. Η Επιτροπή συστήνει στα κράτη υποδοχής να αναπτύξουν πολιτικές ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης για τους μετακινούμενους εργαζομένους

Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών της 8ης Φεβρουαρίου 2006 - Έκθεση σχετικά με τη λειτουργία των μεταβατικών διατάξεων που ορίζονται στην συνθήκη προσχώρησης του 2003 (περίοδος 1η Μαΐου 2004-30 Απριλίου 2006) [[COM\(2006\) 48](#) τελικό – Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα].

Η έκθεση αυτή αφορά τις μεταβατικές διατάξεις που συνόδευσαν τη διεύρυνση του 2004. Δείχνει ότι οι ροές εργαζομένων από τα κράτη μέλη για τα οποία έχει προβλεφθεί μεταβατικό καθεστώς ήταν λιγότερο σημαντικές από όσο αναμενόταν. Επιπλέον, στις χώρες οι οποίες δεν επέβαλαν περιορισμούς

μετά τον Μάιο του 2004 σημειώθηκε σημαντική οικονομική ανάπτυξη, μείωση της ανεργίας και αύξηση της απασχόλησης ενώ οι άλλες αντιμετώπισαν υψηλότερα ποσοστά αδήλωτης εργασίας και πλασματικής αυτοαπασχόλησης. Σύμφωνα με την έκθεση, οι μεταναστευτικές ροές δεν μπορούν να ρυθμιστούν με εθνικούς περιορισμούς, αλλά εξαρτώνται κυρίως από παράγοντες που συνδέονται με τους όρους της προσφοράς και της ζήτησης.

Συμψηφισμός της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας

Απόφαση 2003/8/ΕΚ της Επιτροπής της 23ης Δεκεμβρίου 2002 για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 του Συμβουλίου όσον αφορά την αντιστάθμιση προσφοράς και ζήτησης εργασίας [Επίσημη Εφημερίδα L 005 της 10.1.2003].

Ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Μαρτίου 2007 - Έκθεση δραστηριότητας 2004-2005 του δικτύου EURES που υποβλήθηκε από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 - «Προς μια ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή αγορά εργασίας: η συμβολή του EURES [COM(2007) 116 τελικό – Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα].

3. Πως ξεκίνησαν όλα

Ο Βέλγος ποδοσφαιριστής³ Ζαν-Μαρκ Μποσμάν ήταν παίχτης της βελγικής Λιέρς, του οποίου το συμβόλαιο είχε λήξει το 1990. Επιθυμούσε να αλλάξει σύλλογο και να μεταγραφεί στη γαλλική ομάδα Λουκέρνη. Εντούτοις, η Λουκέρνη δεν πρόσφερε το ποσό της μεταγραφής που ζητούσε η Λιέρς με αποτέλεσμα η τελευταία να αρνηθεί τη μεταγραφή.

Στο μεταξύ οι αποδοχές του είχαν μειωθεί καθώς δεν ήταν πλέον παίχτης της πρώτης ομάδας. Προσέφυγε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο κατά του άρθρου 17 των κανονισμών της ΦΙΦΑ του σχετικού με τις μεταγραφές. Έπειτα από μία πολύχρονη και σκληρή δικαστική διαμάχη κέρδισε της υπόθεση στις 15 Δεκεμβρίου 1995. Το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το υπάρχον σύστημα μεταγραφών παρεμποδίζει την ελευθερία μετακίνησης των εργαζομένων και έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 39 (1) της

Συνθήκης της Ρώμης. Στον Μποσμάν και σε όλους τους κοινοτικούς ποδοσφαιριστές επιτράπηκε να μεταγράφονται ελεύθερα με τη λήξη του συμβολαίου τους σε οποιονδήποτε σύλλογο χώρας-μέλους της Ε.Ε.

Πριν από την απόφαση αυτή, οι επαγγελματικοί σύλλογοι των περισσότερων χωρών της Ευρώπης μπορούσαν να εμποδίζουν έναν ποδοσφαιριστή τους να υπογράψει σε άλλο σύλλογο ακόμα κι όταν έληγε το συμβόλαιό του. Όταν λήξει το συμβόλαιο του, ο ποδοσφαιριστής διαπραγματεύεται ελεύθερα είτε με τον ίδιο είτε με άλλο σύλλογο. Επίσης, έχει το δικαίωμα να υπογράψει προσύμφωνο με άλλο σωματείο μέχρι κι έξι μήνες πριν από τη λήξη του συμβολαίου του.

4. Χρονολογική σειρά γεγονότων

Τα στάδια και οι διαδρομές⁴ που ακολούθησε η «υπόθεση Μποσμάν» για να φθάσει η απόφαση του Ανώτατου Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σήμερα σε εφαρμογή σε όλη την Ευρώπη είναι τα εξής:

- Ιούνιος 1990: Ο εν λόγω ποδοσφαιριστής μεταγράφεται στη Λουνκέρκη όταν η ομάδα του Λιέγη αποφασίζει να του μειώσει τον μισθό του.
- Αύγουστος 1990: Ο ποδοσφαιριστής καταγγέλλει την ομάδα του και τη βελγική ομοσπονδία στο Ανώτατο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο
- Νοέμβριος 1990: Το Ανώτατο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επιτρέπει στον Μποσμάν να αγωνιστεί με τα χρώματα την Σεν-Κεντέν, τρίτης κατηγορίας Γαλλίας
- Μάιος 1990: Το δικαστήριο της Λιέγης οριστικοποιεί την προηγούμενη απόφασή του για ελεύθερη διακίνηση του ποδοσφαιριστή χωρίς άδεια, εφόσον έχει λήξει το συμβόλαιό με την ομάδα του.
- Ιανουάριος 1992: Ο Μποσμάν αγωνίζεται στην ομάδα Σεν-Ντενί και τον Σεπτέμβριο επιστρέφει στο Βέλγιο, χωρίς όμως να βρει ελεύθερο πεδίο για να αγωνιστεί.
- Μάιος 1993: Ο Μποσμάν αγωνίζεται για την Ολυμπίκ Σαρλερουά, 3^{ης} κατηγορίας Βελγίου.

- Μάρτιος 1995: Το ανώτατο δικαστήριο της Λιέγης απορρίπτει το αίτημα της ΟΥΕΦΑ, της βελγικής ομοσπονδίας και της Λιέγης.
- Ιούνιος 1995: Ο Μποσμάν ζητεί από το Ανώτατο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποζημίωση για τα χαμένα χρόνια ποδοσφαιρικής του καριέρας λόγω των δικαστικών αγώνων. Το ποσό φθάνει το 1.000.000 δολάρια. Το απαιτεί από την ΟΥΕΦΑ, τη βελγική ομοσπονδία και τη Λιέγη.
- 20 Σεπτεμβρίου 1995: Ο δικηγόρος του Ανώτατου Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Καρλ Όττο Λεντς εκφράζει την άποψη σύμφωνα με την οποία οι ποδοσφαιριστές της ΕΕ πρέπει να έχουν τα ίδια δικαιώματα με του εργαζομένους και την ελεύθερη διακίνηση τους στις χώρες-μέλη της ΕΟΚ.
- Ύστερα από καταγγελίες της ΕΕ, η ΟΥΕΦΑ προσπαθεί να κερδίσει χρόνο και πιθανή αναβολή της απόφασης του Ανωτάτου Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.
- 15 Δεκεμβρίου 1995: Το Ανώτατο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποφασίζει την αμετάκλητη εφαρμογή του άρθρου 48 της Συνθήκης της Ρώμης και ορίζει (άνευ εφέσεως) την 1^η Μαρτίου ως ημερομηνία έναρξης του νόμου για την ελεύθερη διακίνηση ποδοσφαιριστών σε όλες τις χώρες-μέλη της Κοινότητας.

5. Ψυχογράφημα υπόθεσης - Συνέντευξη από τον Ζαν-Μαρκ Μποσμάν

Ο Ζαν-Μαρκ Μποσμάν ήταν ο νικητής της μεγάλης «σταυροφορίας» που γινόταν τόσο για τον ίδιο τον παίχτη, αλλά και για όλους τους επαγγελματίες αθλητές, σήμαινε νίκη της ελευθερίας του ανθρώπου. Των δικαιωμάτων του ως εργαζόμενου, και ακόμα σεβασμό στο άτομο που δεν είναι πια «κομμάτι εμπορεύσιμο» στα χέρια των ισχυρών και ενός συστήματος, που κρατάει χρόνια τώρα σε απομόνωση και πλήρη εξάρτηση τον ποδοσφαιριστή. Θα λέγαμε πιο συγκεκριμένα, που επιτρέπει στον εργαζόμενο-αθλητή να επιλέγει το τέλος του συμβολαίου του ο ίδιος με τον εργοδότη του ελεύθερα. Το δε κέρδος της διακίνησης να είναι δικής του

διαπραγμάτευσης και όχι του συλλόγου στον οποίο προηγουμένως παρείχε τις υπηρεσίες του.

Στη συνέχεια παραθέεται μία μίνι συνέντευξη του ποδοσφαιριστή που δικαιώνεται. Θεωρείται σκόπιμο από μέρους μου να χρησιμοποιηθούν αυτούσια τα λόγια του για να φανεί το μέγεθος της δυσκολίας που αντιμετώπισε και το ότι υπήρξε τόσο μεγάλη ψυχολογική και οικονομική πίεση που κανένα δικαστήριο δεν μπορεί με απόφαση του να ξεπληρώσει. Ο συγκεκριμένος άνθρωπος, υπέστη καταστροφική ζημιά τόσο στον προσωπικό όσο και στον επαγγελματικό τομέα.

Ο ίδιος ο πρωταγωνιστής της υπόθεσης αναφέρει:

«Ήταν πέντε χρόνια αναμονής⁵ – πέντε χρόνια τρομερά. Όταν πρωτοξέκίνησα αυτή τη μάχη, ένιωσα ξαφνικά δίπλα μου φοβερό κενό. Γυρνώντας τη ματιά δίπλα μου διαπίστωνα πως δεν μου είχε μείνει κανένας συμπαραστάτης γνωστός ή φίλος. Πιστοί στη διεκδίκηση του δικαίου οι δύο δικηγόροι μου ο 25χρονος Ζαν Λουί Ντυπόν και ο Λυκ Μισόν.

Στο σπίτι μου άρχισε η μεγάλη πάλη της οικογενειακής μου ηρεμίας και ξαφνικά έμεινα μόνος καθώς η σύντροφός μου δεν μπόρεσε να αντέξει τις εφιαλτικές μέρες και νύχτες. Κυρίως όμως τις πιέσεις για να παραιτηθώ από την υπόθεση.

Προσπάθησαν να με σταματήσουν χρησιμοποιώντας κάθε δυνατό μέσο. Μου πρόσφεραν πολλά χρήματα, αρνήθηκα, αν και ήρθε στιγμή που δεν είχα να πληρώσω το λογαριασμό του ρεύματος. Βλέπετε δεν σκέφτηκα ποτέ την τσέπη μου αλλά ζητούσα να αποδοθεί δικαιοσύνη.

Αυτό που ήθελα ήταν να σεβαστούν όλοι τον αγώνα μου, γιατί είναι αγώνας όλων των αθλητών που πρώτα από όλα είναι άνθρωποι. Θα παλέψω μέχρι να καταλάβουν όλοι ότι ο ποδοσφαιριστής δεν είναι κτήμα κανενός, έχει κρίση, λογική, και κυρίως ελεύθερη δράση.»...

Αυτά ήταν τα λόγια του Μποσμάν σε μία συνέντευξη τύπου, που παραχώρησε αμέσως μετά την πρωτόδικη απόφαση που βγήκε υπέρ του και τον δικαίωσε.

6. Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα υπόθεσης Μποσμάν

Το πλήρες κείμενο⁶ των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα της 20^{ης} Σεπτεμβρίου του 1995 έχει ως εξής:

Εισαγωγή: Το υπό κρίση ζήτημα

Η αίτηση του Cour d'appel της Λιέγης για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως θέτει δύο ζητήματα αναφερόμενα στη συμφωνία ορισμένων διατάξεων που ρυθμίζουν το κοινοτικό δίκαιο. Πρόκειται για αφενός μεν για τους κανόνες που επιτρέπουν στους ποδοσφαιρικούς συλλόγους να ζητούν, σε περίπτωση μετεγγραφής σε άλλο σύλλογο ενός παίχτη συμβατικός συνδεδεμένου μαζί τους από τον άλλο αυτό σύλλογο την καταβολή χρηματικού ποσού (της αποζημιώσεως μετεγγραφής), αφετέρου δε, για εκείνες τις ρυθμίσεις που περιορίζουν την πρόσβαση αλλοδαπών ποδοσφαιριστών στους διάφορους αγώνες (η καλούμενη ρήτρα ιθαγένειας).

Όπως τονίστηκε από τον γενικό εισαγγελέα σε λίγα μόνο κράτη-μέλη έχει προχωρήσει η θέσπιση διατάξεων, που να αφορούν την παρούσα υπόθεση και που απαιτείται κατ' αρχάς να υπομνησθεί η οργάνωση του ποδοσφαιρικού αθλήματος. Το οργανωμένο ποδόσφαιρο ασκείται από συλλόγους, οι οποίοι συναποτελούν ομοσπονδίες. Εν προκειμένου οι οικονομικές σχέσεις μεταξύ δύο συλλόγων αναφορικά με την αποζημίωση προωθήσεως και / ή καταρτίσεως δεν επηρεάζουν την αθλητική δραστηριότητα του παίχτη. Ο παίχτης θα πρέπει να μπορεί αν αγωνίζεται ελεύθερα με το σύλλογο με τον οποίο σύναψε το νέο συμβόλαιο. (Υπάρχει σχετική μνεία στις ημερομηνίες και στο χρόνο που απαιτείται για την αποδέσμευση ενός ποδοσφαιριστή από την παλαιά του ομάδα. Τέλος αναφέρεται από τον εισαγγελέα το παράδειγμα του Ηνωμένου Βασιλείου που είναι το μόνο κράτος στην ΕΕ, που έχει αποδεσμεύσει πλήρως το ποδόσφαιρο και το θέμα των μεταγραφών) Η ρήτρα της ιθαγένειας δεν ισχύει και οι ομοσπονδίες είναι ελεύθερες να επιτρέπουν τη συμμετοχή μεγαλύτερου αριθμού αλλοδαπών. (και το θέμα του χαρακτηρισμού των αλλοδαπών υπάρχει ξεχωριστή αντιμετώπιση από την αγγλική ομοσπονδία και από μία γαλλική)

7. Απόφαση Δικαστηρίου

Ήταν 15 Δεκεμβρίου του 1995⁷ και η γλώσσα της διαδικασίας η γαλλική. Το Δικαστήριο αποφάσισε την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων – Κανόνες ανταγωνισμού εφαρμοστέοι επί των επιχειρήσεων – Επαγγελματίες ποδοσφαιριστές – Αθλητικοί κανόνες περί μετεγγραφής παικτών που υποχρεώνουν τον νέο σύλλογο να καταβάλει αποζημίωση στον προηγούμενο – Περιορισμός του αριθμού των παικτών με ιθαγένεια άλλων κρατών-μελών που μπορούν να λάβουν μέρος σε αγώνα.

A) Οι κανόνες οργάνωσης του ποδοσφαίρου

Το άθλημα του διασυλλογικού ποδοσφαίρου, επαγγελματικό ή ερασιτεχνικό ασκείται υπό την οργανωμένη μορφή του στο πλαίσιο συλλόγων οι οποίοι σε κάθε κράτος-μέλος συγκροτούν εθνικές ομοσπονδίες. Μόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο υπάρχουν περισσότερες της μία εθνικές ομοσπονδίες. Οι εθνικές ομοσπονδίες έχουν αναλάβει την οργάνωση του συγκεκριμένου αθλήματος σε διάφορους τομείς, καθώς είναι και οι κυρίως υπεύθυνες για την διοργάνωση των εθνικών πρωταθλημάτων κατανεμημένα σε κατηγορίες ανάλογα με την αξία των συλλόγων που συμμετέχουν.

Οι εθνικές ομοσπονδίες αποτελούν μέλη της ΦΙΦΑ που διοργανώνει το ποδόσφαιρο σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ΦΙΦΑ χωρίζεται σε ηπειρωτικές συνομοσπονδίες οι κανονισμοί των οποίων υπόκεινται στην έγκριση της. Η αρμόδια για την Ευρώπη είναι η ΟΥΕΦΑ η οποία έχει την μορφή ενώσεως του ελβετικού δικαίου. Μέλη της είναι οι ομοσπονδίες περίπου πενήντα κρατών-μελών τα οποία έχουν δεσμευτεί να τηρούν το καταστατικό και τις αποφάσεις της ΟΥΕΦΑ.

Κάθε ποδοσφαιρικός αγώνας που διεξάγεται πρέπει να γίνεται υπό την αιγίδα της ομοσπονδίας. Η ομάδα που παρατάσσει κάθε σύλλογος αποτελείται από παίκτες των οποίων η ικανότητα συμμετοχής στον κάθε σύλλογο έχει αναγνωριστεί από τη εθνική ομοσπονδία. Όλοι οι επαγγελματίες παίκτες πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι, υπό την ιδιότητα τους αυτή στην

εθνική τους ομοσπονδία και να αναφέρονται ως απασχολούμενοι, ή ως πρώην απασχολούμενοι, σε συγκεκριμένο σύλλογο.

B) Οι κανόνες μετεγγραφής

Κατά τον ομοσπονδιακό κανονισμό της URBSFA του 1983, εφαρμοστέου κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, διακρίνονται τρία είδη σχέσεων: η υπαγωγή που συνδέει τον παίχτη με την εθνική ομοσπονδία, η τοποθέτηση, που συνδέει τον παίχτη με ένα σύλλογο και η αναγνώριση της ικανότητας συμμετοχής, που αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη συμμετοχή του παίχτη στους αγώνες. Ως μετεγγραφή ορίζεται η πράξη με την οποία ο τοποθετημένος σε σύλλογο παίχτης αλλάζει σύλλογο. Σε περίπτωση της προσωρινής μετεγγραφής, ο παίχτης παραμένει τοποθετημένος στο σύλλογο του, αλλά του αναγνωρίζεται ικανότητα συμμετοχής σε άλλο σύλλογο.

Δυνάμει του ίδιου κανονισμού, όλα τα συμβόλαια των επαγγελματιών παικτών, η διάρκεια των οποίων κυμαίνεται από ένα έως πέντε έτη, λήγουν στις 30 Ιουνίου. Πριν από τη λήξη του συμβολαίου, το βραδύτερο στις 26 Απριλίου, ο σύλλογος πρέπει να προτείνει νέο συμβόλαιο στον παίχτη ο οποίος σε διαφορετική περίπτωση θεωρείται ερασιτέχνης, ως προς την μετεγγραφή, υπαγόμενος κατά συνέπεια σε άλλες διατάξεις του κανονισμού. Ο παίχτης έχει την ευχέρεια να αποδεχθεί ή να απορρίψει αυτή την πρόταση.

Σε περίπτωση απορρίψεως, ο παίχτης εγγράφεται σε πίνακα παιχτών για τους οποίους μπορεί να πραγματοποιηθεί, μεταξύ 1^{ης} και 31^{ης} Μαΐου αναγκαστική μετεγγραφή, δηλαδή μετεγγραφή χωρίς τη συμφωνία του συλλόγου στον οποίο είναι τοποθετημένος ο παίχτης, αλλά έναντι καταβολής στο σύλλογο αυτόν, εκ μέρους του νέου συλλόγου, της καλούμενης «αποζημιώσεως καταρτίσεως», η οποία υπολογίζεται κατόπιν πολλαπλασιασμού του ετησίου ακαθαρίστου εισοδήματος του παίχτη επί συντελεστές κυμαινόμενους μεταξύ 14 και 2, αναλόγως της ηλικίας του.

Τη 1^η Ιουνίου αρχίζει η περίοδος των καλούμενων «ελεύθερων» μετεγγραφών, οι οποίες πραγματοποιούνται με τη συμφωνία των δύο συλλόγων και του παίχτη, ιδίως ως προς το ποσό της αποζημιώσεως

μετεγγραφής που ο νέος σύλλογος υποχρεούται να καταβάλει στον προηγούμενο έπ' απειλή κυρώσεων που μπορούν να φτάσουν μέχρι τη διαγραφή του πρώτου συλλόγου λόγω οφειλών.

Αν δεν πραγματοποιηθεί μετεγγραφή, ο σύλλογος στον οποίο είναι τοποθετημένος ο παίχτης οφείλει να προτείνει σ' αυτόν νέο συμβόλαιο μιας περιόδου με όρους ίδιους με εκείνους που του είχε προτείνει πριν από τις 29 Απριλίου. Αν ο παίχτης αρνηθεί, ο σύλλογος δικαιούται, πριν από την 1^η Αυγούστου, να προχωρήσει στην αναστολή του παίκτη, ελλείψει της οποίας αυτός επαναχαρακτηρίζεται ερασιτέχνης. Ο παίκτης ο οποίος εμμένει στην άρνησή του να υπογράψει τα συμβόλαια που προτείνει ο σύλλογος του μπορεί να μετεγγραφεί ως ερασιτέχνης, χωρίς τη συμφωνία του συλλόγου του, μετά από δύο περιόδους αποχής του από το άθλημα.

Οι κανονισμοί της ΟΥΕΦΑ και της ΦΙΦΑ δεν εφαρμόζονται απ' ευθείας επί των παικτών, αλλά περιλαμβάνονται στους κανονισμούς των εθνικών ομοσπονδιών, οι οποίες έχουν την αποκλειστική εξουσία να τους εφαρμόζουν και να ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ των συλλόγων και των παικτών.

Η απόφαση επίσης προβλέπει ότι, κατά τη λήξη της ισχύος του συμβολαίου, ο παίκτης έχει τη δυνατότητα να υπογράψει νέο συμβόλαιο με το σύλλογο της επιλογής του. Ο σύλλογος αυτός οφείλει να ενημερώσει αμέσως τον προηγούμενο σύλλογο ο οποίος, με τη σειρά του, ενημερώνει την εθνική ομοσπονδία, η οποία υποχρεούται να εκδώσει το διεθνές πιστοποιητικό μετεγγραφής. Πάντως ο προηγούμενος σύλλογος δικαιούται να λάβει από το νέο σύλλογο αποζημίωση προωθήσεως ή καταρτίσεως, το ύψος της οποίας καθορίζεται, σε περίπτωση διαφωνίας από την ΟΥΕΦΑ.

Στην απόφαση διευκρινίζεται ότι οι οικονομικές σχέσεις μεταξύ των δύο συλλόγων αναφορικά με την καταβολή της αποζημιώσεως προωθήσεως ή καταρτίσεως δεν επηρεάζουν την δραστηριότητα του παίκτη, ο οποίος μπορεί ελεύθερα να αγωνίζεται με το νέο του σύλλογο. Ωστόσο, αν ο νέος σύλλογος δεν καταβάλει αμέσως την εν λόγω αποζημίωση στον προηγούμενο σύλλογο, επιλαμβάνεται σχετικώς η επιτροπή ελέγχου και πειθαρχίας της ΟΥΕΦΑ, η οποία ανακοινώνει την απόφασή της στην οικεία εθνική ομοσπονδία.

Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι στην περίπτωση των διαφορών της κυρίας δίκης δεν εφάρμοσαν τους κανονισμούς της ΟΥΕΦΑ αλλά της ΦΙΦΑ.

Κατά το χρόνο των πραγματικών περιστατικών, ο κανονισμός της ΦΙΦΑ προέβλεπε ότι ο επαγγελματίας παίκτης δεν μπορούσε να αποχωρήσει από την εθνική ομοσπονδία στην οποία ανήκε καθ' όσο διάστημα δεσμευόταν από το συμβόλαιο του και τους κανονισμούς του συλλόγου του και της εθνικής ομοσπονδίας ανεξαρτήτως του βαθμού αυστηρότητας αυτών.

Μετά τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης, η ΟΥΕΦΑ άρχισε διαπραγματεύσεις με την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Εξάλλου θεσπίστηκαν ειδικοί κανόνες για τους «μη ερασιτέχνες» παίκτες, οι οποίοι ορίζονταν ως παίκτες που εισέπραξαν για συμμετοχή τους στο ποδόσφαιρο ή σε οποιαδήποτε συναφή με αυτό δραστηριότητα αποζημίωση υψηλότερη από τα έξοδα που συνεπάγεται η άσκηση αυτής της δραστηριότητας, εκτός αν επανήλθαν στο καθεστώς του ερασιτέχνη.

Από τα έγγραφα που κατέθεσε η ΟΥΕΦΑ στο Δικαστήριο προκύπτει ότι ισχύουσες σε άλλα κράτη-μέλη κανονιστικές ρυθμίσεις περιέχουν ομοίως διατάξεις που υποχρεώνουν τον νέο σύλλογο, σε περίπτωση μετεγγραφής παίκτη μεταξύ δύο συλλόγων της ίδιας εθνικής ομοσπονδίας, να καταβάλει στον προηγούμενο, υπό τους όρους που καθορίζουν, αποζημίωση μετεγγραφής, κατάρτισεως ή προωθήσεως.

Γ. Η ρήτρα ιθαγένειας

Από τη δεκαετία του 1960 πολλές εθνικές ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες θέσπισαν κανόνες περιορίζοντες τη δυνατότητα προσλήψεως ή χρησιμοποίησεως στους αγώνες παικτών αλλοδαπής ιθαγένειας (στο εξής: ρήτρα ιθαγένειας). Για την εφαρμογή αυτής της ρήτρας η ιθαγένεια καθορίζεται σε σχέση με τη δυνατότητα αναγνώρισεως της ικανότητας του παίκτη να αγωνίζεται με την εθνική ή αντιπροσωπευτική ομάδα μιας χώρας.

Το 1978 η ΟΥΕΦΑ δεσμεύτηκε έναντι της Επιτροπής αφενός να καταργήσει τους περιορισμούς του αριθμού συμβολαίων που συνάπτει κάθε σύλλογος με παίκτες άλλων κρατών μελών, και αφετέρου να καθορίσει σε δύο τον αριθμό των παικτών που μπορούν να μετέχουν σε κάθε αγώνα, υπό την επιφύλαξη ότι το όριο αυτό δεν θα ισχύει έναντι παικτών εγκατεστημένων πλέον των πέντε ετών στο συγκεκριμένο κράτος-μέλος.

Το 1991 μετά από νέες συνομιλίες της Επιτροπής και της ΟΥΕΦΑ η δεύτερη θέσπισε τον κανόνα «3+2» που ίσχυε μέχρι και την εποχή της απόφασης του Δικαστηρίου που και πάλι δεν βρίσκεται σε εναρμόνιση με την Συνθήκη και την προτροπή της Επιτροπής.

8. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Η απελευθέρωση⁸ της αθλητικής «αγοράς» σίγουρα αλλάζει και τον αγωνιστικό χάρτη της ηπείρου μας. Γιατί ενώ μέχρι τώρα οι Διεθνείς Ομοσπονδίες είχαν ορίσει δικούς τους νόμους και κανόνες με τους ανάλογους περιορισμούς «ξένων ποδοσφαιριστών» ή γενικότερα αθλητών, με την απόφαση του Ανώτατου Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου είναι υποχρεωμένες να υποταχθούν ή να βρουν νέους δρόμους διεξαγωγής των πρωταθλημάτων. Επιπλέον να επιτρέψουν την ελεύθερη διακίνηση των αθλητών σε απεριόριστο αριθμό. Κάτι που ναι μεν θα αλλοιώσει την εθνική μορφή των διοργανώσεων κάθε χώρας, αλλά θα επιτρέψει την ισότιμη διεξαγωγή και διεκδίκηση των τίτλων. Γεγονός είναι ότι, αν δεν βρεθούν λύσεις στο πρόβλημα πολύ σύντομα, όχι μόνο οι χώρες της ΕΕ, αλλά και όλων των ηπείρων θα αισθανθούν την ανάγκη της άμεσης προσαρμογής στο νέο καθεστώς.

Η Ελλάδα είναι από τις χώρες αυτές που είναι ανέτοιμες στην εφαρμογή του άρθρου 48 της Συνθήκης της Ρώμης, παρά το γεγονός ότι το καμπανάκι του κινδύνου είχε σημάνει πολύ νωρίς. Βέβαια γίνονται φιλότιμες προσπάθειες και παρατηρούμε σταδιακή εξέλιξη και μεταβολή της υπάρχουσας κατάστασης.

Ο κανονισμός Μποσμάν επέβαλλε στις εθνικές ομοσπονδίες των χωρών της Ε.Ε. και στην ΟΥΕΦΑ να προσαρμόσουν τους κανονισμούς τους σχετικά με τους ξένους παίκτες, ώστε να μην αντίκεινται στην ευρωπαϊκή νομοθεσία. Ως τότε πολλές ομοσπονδίες είχαν θεσπίσει ανώτατο όριο ξένων παικτών ανά σύλλογο. Επίσης η ΟΥΕΦΑ επέτρεπε στις ομάδες που μετείχαν στις διοργανώσεις της, δηλαδή το Τσάμπιονς Λιγκ, το Κύπελλο Κυπελλούχων και το Κύπελλο ΟΥΕΦΑ, τρεις το πολύ αλλοδαπούς παίκτες. Μετά την

απόφαση Μποσμάν, ο περιορισμός αυτός δεν αφορούσε πλέον τους κοινοτικούς αλλά τους μη κοινοτικούς παίκτες.

Σταδιακά⁹, η έννοια του κοινοτικού παίκτη διευρύνθηκε και δεν αφορούσε μόνο στους ποδοσφαιριστές πολίτες των χ-μ της Ε.Ε. , αλλά σε όλους τους Ευρωπαίους ποδοσφαιριστές. Η εφαρμογή του κανονισμού Μποσμάν έφερε πολλές αλλαγές στο ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο.

Από την άλλη μεριά ο κανονισμός Μποσμάν προκάλεσε μια παρόμοια υπόθεση μεταξύ της ΦΙΜΠΑ και των ομάδων μπάσκετ το 2000. Με την προσφυγή οι ομάδες ζητούσαν και πέτυχαν να θεωρηθεί παράνομη απόφαση της ΦΙΜΠΑ που απαγόρευε τη μετακίνηση ενός μπασκετμπολίστα σε άλλο σύλλογο κατά τη διάρκεια της ίδιας σεζόν.

Μάιος του 2007 και το ποδόσφαιρο βρίσκεται στο κατώφλι μιας νέας ρηξικέλευθης αλλαγής δεδομένων. Το καθιερωμένο μεταγραφικό παζάρι, στο οποίο κάθε χρόνο κυκλοφορούσαν ποδοσφαιριστές αξίας δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ, αλλάζει χάρη σε έναν επίσης άσημο Σκοτσέζο αμυντικό. Ο Αντι Γουέμπστερ, ο 25χρονος πρώην ποδοσφαιριστής της Χαρτς, ήρθε σε διαμάχη με τις "καρδιές" για την ελευθερία του, "πατώντας" σε έναν νόμο που ισχύει, μεν, από το 2001, αλλά δεν είχε χρησιμοποιηθεί ποτέ στο παρελθόν

Πλεονεκτήματα κανονισμού Μποσμάν

Το θετικό του ήταν ότι η σχέση σωματείου¹⁰ – παίκτη έγινε πιο ξεκάθαρη και ρυθμίζεται αποκλειστικά από το συμβόλαιο της ομάδας (εργοδότη) – ποδοσφαιριστή (εργαζομένου). Οι επαγγελματίες ποδοσφαιριστές απελευθερώθηκαν από την αυθαιρεσία των σωματείων, τα οποία πολλές φορές δεν επέτρεπαν τη μεταγραφή τους ζητώντας υπέρογκα ποσά από άλλα σωματεία, ενώ δεν πρόσφεραν αντίστοιχα ποσά για την ανανέωση του συμβολαίου του παίκτη.

Μειονεκτήματα κανονισμού Μποσμάν

Το αρνητικό του κανονισμού¹¹ Μποσμάν είναι ότι πληθώρα ποδοσφαιριστών με κοινοτικό διαβατήριο μεταγράφει ακόμα και σε

ημιεπαγγελματικά σωματεία Β' και Γ' κατηγορίας άλλων χωρών, αλλοιώνοντας την φυσιογνωμία των τοπικών πρωταθλημάτων και εμποδίζοντας την εξέλιξη των αυτοχθόνων ταλέντων. Όπως είναι φυσικό αυτό είχε επιπτώσεις στις εθνικές ομάδες χωρών μελών της Ε.Ε.

Ο ασκός του Αιόλου άνοιξε με την «υπόθεση Μποσμάν» και ώσπου να τεθούν τα νομοθετικά πλαίσια που θα αποσαφηνίζουν ξεκάθαρα την κατάσταση και τα δεδομένα στον επαγγελματικό αθλητισμό, οι διεθνείς συνομοσπονδίες, οι εθνικές ομοσπονδίες, οι σύλλογοι και οι ενώσεις επαγγελματιών αθλητών θα βρίσκονται υπό την διαρκή απειλή της λύσης των υποθέσεων τους από το Ανώτατο Αθλητικό Δικαστήριο.

Η απόφαση στην «υπόθεση Μποσμάν» δημιούργησε πολλούς εκατομμυριούχους ποδοσφαιριστές και περισσότερους φτωχούς. Διεύρυνε το χάσμα ανάμεσα στους «μικρούς» και στους «μεγάλους» συλλόγους, ενώ το άνοιγμα των συνόρων και το χαοτικό σύστημα δίνει λιγότερες ευκαιρίες ανέλιξης ταλαντούχων γηγενών ποδοσφαιριστών, αντί να συμβαίνει το αντίθετο.

Το χάος ήταν αναμενόμενο να προκαλέσει αρκετές «τερατογενέσεις» σε όλα τα αθλήματα, οι οποίες αποδείχθηκε ότι ήταν αδύνατον να ελεγχθούν ή να περιοριστούν χωρίς το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο. Οι εισηγήσεις της UEFA για την υποχρεωτική παρουσία συγκεκριμένου αριθμού «γηγενών» ποδοσφαιριστών σε κάθε ομάδα που μετέχει στο Τσάμπιονς Λιγκ (αριθμός που θα φθάσει σταδιακά τους οκτώ από την περίοδο 2008/09) έχουν αρκετά νομικά κενά και μολονότι μέχρι στιγμής οι σύλλογοι ακολουθούν τις επιταγές της ευρωπαϊκής ομοσπονδίας, το λόμπι των ισχυρών ευρωπαϊκών ομάδων G-14 πιέζει προς την αντίθετη κατεύθυνση, επισημαίνοντας τις νομικές ασάφειες.

Ωστόσο με την ψήφιση της «Λευκής Βίβλου» του αθλητισμού από την ΕΕ αυτό αναμένεται να αλλάξει, καθώς στην ανεξάρτητη έκθεση που θα βασιστεί η νομοθεσία, στην οποία θα αναγνωρίζεται η ιδιαιτερότητα του αθλητισμού, αναφέρεται ξεκάθαρα ότι *«η πρόταση για παίκτες οι οποίοι αναπτύσσονται από τις ακαδημίες των συλλόγων περιορίζει την εμπορία ποδοσφαιριστών και αποτελεί ένα ευπρόσδεκτο μέτρο»*, γεγονός που σημαίνει

ότι μπορεί τελικά να υπάρξει καλύτερο μέλλον για τον επαγγελματικό αθλητισμό!

9. Αντιδράσεις FIFA – UEFA

Στις 21 Απριλίου 2005 οι 52 ομοσπονδίες – μέλη της ΟΥΕΦΑ αποφάσισαν να προετοιμάσουν ένα νέο κανονισμό αποφασίζοντας να αυξηθεί ο αριθμός των αυτοχθόνων ποδοσφαιριστών, ώστε να απαλύνουν τις αρνητικές επιπτώσεις του κανονισμού Μποσμάν. Αλλά στο θέμα αυτό πολλά μεγάλα επαγγελματικά σωματεία αντιδρούν.

Στις 30 Μαΐου 2008 εγκρίθηκε από το συνέδριο της ΦΙΦΑ σχέδιο του προέδρου της παγκόσμιας ομοσπονδίας ποδοσφαίρου Γιόζεφ Μπλάτερ, για σταδιακή μείωση του αριθμού των ξένων παικτών που αγωνίζονται στις ενδεκάδες των ομάδων. Εισηγείται έξι ντόπιους και πέντε ξένους. Το σχέδιο δύσκολα θα μπορέσει να εφαρμοστεί, επειδή συγκρούεται με τους νόμους της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ελεύθερης διακίνησης εργατικού δυναμικού.

Ο επίτροπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση δήλωσε χαρακτηριστικά: «Βγάζουμε κόκκινη κάρτα». Από την άλλη, ο πρόεδρος της ΟΥΕΦΑ Μισέλ Πλατινί υποστήριξε το σχέδιο αλλά δεν παρέλειψε να προειδοποιήσει ότι οι ομοσπονδίες της Ευρώπης κινδυνεύουν να οδηγηθούν στα δικαστήρια από τις ομάδες που θα θεωρήσουν ότι πλήττονται τα συμφέροντά τους. Υπάρχουν δεδουλευμένα που δυστυχώς δεν θα μπορέσει να προσπεράσει η ΦΙΦΑ.

Η FIFA, η ΕΕ και η FIFpro (παγκόσμια ένωση των ποδοσφαιριστών) διαπραγματεύτηκαν ένα νέο πλαίσιο που εξισορροπούσε το δικαίωμα του συλλόγου να αναγκάζει ένα παίκτη να τιμάνει το συμβόλαιό του και το δικαίωμα των παικτών, μετά από ένα συγκεκριμένο διάστημα, να εξαγοράσουν το υπόλοιπο των συμβολαίων τους και να αποχωρούν. Το νέο σύστημα εμφανίζεται στα Άρθρα 21 και 22 του σχετικού κανονισμού περί μεταγραφών της FIFA, που τέθηκε σε εφαρμογή τον Σεπτέμβριο του 2001. Κάποιες μελλοντικές αναθεωρήσεις δεν άλλαξαν αυτήν τη νομοθεσία, αν και πλέον αναφέρεται ως Άρθρο 17.

A) Τι λέει το Άρθρο 17

Το Άρθρο 17 (κατά του οποίου στράφηκε και ο Μποσμάν) προβλέπει ότι ένας ποδοσφαιριστής μπορεί να "σπάσει" το συμβόλαιό του με μία ομάδα μετά από τρία χρόνια ("προστατευόμενη" περίοδος) συνεργασίας, εάν ο παίκτης είναι κάτω των 28 ετών, ή δύο εάν είναι μεγαλύτερος, ώστε να μεταγραφεί μόνο σε ομάδα άλλης χώρας. Για να μείνει ελεύθερος ο ποδοσφαιριστής θα πρέπει να αποζημιώσει το σύλλογό του με το ποσό που θα είχε λαμβάνειν μέχρι την εξάντληση του συμβολαίου του, καθώς και με το ανάλογο μερίδιο του ποσού που είχε καταβάλλει η ομάδα όταν τον αποκτούσε. Θα πρέπει, όμως, να ειδοποιήσει σχετικά το σύλλογό του 15 ημέρες νωρίτερα από το τελευταίο παιχνίδι της ομάδας του στη σεζόν σε οποιαδήποτε επίσημη εγχώρια, ή διεθνή διοργάνωση.

B) Παράδειγμα: Μία ομάδα αγοράζει έναν 25χρονο παίκτη έναντι 6 εκατομμυρίων ευρώ το 2004 και υπογράφει συμβόλαιο τεσσάρων ετών, με ετήσιες απολαβές 2,5 εκατομμυρίων ευρώ. Το καλοκαίρι του 2007 μπορεί να "σπάσει" το συμβόλαιό του, καταβάλλοντας στην ομάδα αποζημίωση 2,5 εκατομμυρίων ευρώ (για τον ένα χρόνο συμβολαίου που απομένει) καθώς και άλλα 1,5 εκατομμύρια ευρώ, που αφορούν τον ένα χρόνο που δεν θα προσφέρει στην ομάδα, αλλά για τον οποίο ο σύλλογός του είχε πληρώσει για να τον αποκτήσει το 2004 (το 1/4 των 6 εκατομμυρίων ευρώ). Συνολικά, ο παίκτης (ή προφανώς η επόμενη ομάδα του) θα πληρώσει συνολικά 4 εκατομμύρια ευρώ για να αποκτήσει την ελευθερία του.

Σημείωση: Όταν ο παίκτης έχει αποκτηθεί από μία ομάδα αλλά έχει γίνει ανανέωση συμβολαίου, τότε η "προστατευόμενη" περίοδος αρχίζει να μετρά από τη χρονιά που ισχύει το νέο, ανανεωμένο συμβόλαιο. Ταυτόχρονα, η σύλλογος δεν δικαιούται (μετά την πάροδο της τριετίας) ως αποζημίωση τίποτα άλλο από το υπόλοιπο του συμβολαίου του παίκτη, αφού δεν τον απέκτησε από άλλη ομάδα, αλλά υπήρξε ανανέωση συμβολαίου.

10. Παράβαση οδηγίας

Μετά την πολύκροτη υπόθεση είχαμε την Κομισιόν που πλέον αναφέρει ότι οι ευρωπαϊκές χώρες που θα παραβαίνουν ή θα παρεμποδίζουν την εφαρμογή της κοινοτικής οδηγίας για την ελεύθερη μετακίνηση εργαζομένων από τη μια χώρα στην άλλη, θα καταλήγουν στη δικαιοσύνη. Η Κομισιόν, προσπαθεί για το καλύτερο στο πλαίσιο των προσπαθειών της να πετύχει την ελεύθερη μετακίνηση εργαζομένων, προς όφελος της ανταγωνιστικότητας.

Οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες σε όλη την ΕΕ πρέπει να συναντούν λιγότερα εμπόδια και ταχύτερες διαδικασίες. Αυτή η οδηγία αποτελεί εργαλείο όχι μόνον για να εξασφαλιστεί η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, αλλά και για να αποτρέψουμε το κοινωνικό ντάμπινγκ.

11. Τι συμβαίνει σήμερα στον κόσμο του ποδοσφαίρου

Από τον Δεκέμβριο του 1995 και τη δικαίωση του (ως τότε άσημου) βέλγου ποδοσφαιριστή *Zan Μαρκ Μποσμάν* η Ευρωπαϊκή Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (UEFA) αναζητεί φόρμουλα ώστε να βάλει τάξη στο... χάος της ελεύθερης μετακίνησης ποδοσφαιριστών ανάμεσα σε συλλόγους των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τον Απρίλιο του 2005 στο ετήσιο κογκρέσο της UEFA στο Ταλίν της Εσθονίας ψηφίστηκε ο κανονισμός, σύμφωνα με τον οποίο θα επιβάλλεται σε κάθε σύλλογο που μετέχει στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις να έχει στο δυναμικό του έναν ελάχιστο αριθμό ποδοσφαιριστών που θα προέρχονται από το φυτώριό του ή από ακαδημία ποδοσφαίρου αναγνωρισμένη από τη χώρα. Προτού καταλήξουν οι «νομοθέτες» της UEFA στην κατάρτιση του συγκεκριμένου «νόμου», προηγήθηκαν διαβουλεύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με εκπροσώπους των συλλόγων, αλλά και των ποδοσφαιριστών! Φαίνεται όμως ότι η Επιτροπή δεν έχει πει ακόμη την τελευταία λέξη της. Μελέτη που δημοσιεύθηκε την έφερε το θέμα στο προσκήνιο, καθώς ούτε λίγο ούτε πολύ τοποθετεί τον νόμο της UEFA «εκτός νομικού πλαισίου της ΕΕ»! Ο φιλελεύθερος ολλανδός ευρωβουλευτής *Τόινε Μάντερς*¹², ο οποίος και ζήτησε τη σχετική μελέτη για λογαριασμό της Επιτροπής, διασταυρώνει ξίφος του με την UEFA.

Με τον πολύκροτο νέο κανονισμό η UEFA επιχειρούσε από την ερχόμενη αγωνιστική περίοδο 2006-2007 να επιβάλει την παρουσία τουλάχιστον τεσσάρων «γηγενών» ποδοσφαιριστών σε κάθε σύλλογο που θα μετάσχει στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις, αριθμός που θα αυξηθεί στους έξι την περίοδο 2007-08 και στους οκτώ από το 2008-09! Σύμφωνα με την UEFA, «γηγενείς» θεωρούνται εκείνοι οι παίκτες, ανεξαρτήτου εθνικότητας, που έχουν αγωνιστεί σε ομάδα της χώρας τουλάχιστον για τρία χρόνια από το 15ο ως το 21ο έτος της ηλικίας τους. Ο στόχος του κανονισμού είναι εμφανής: θέλει να δώσει βαρύτητα στις ακαδημίες και στην ανάπτυξη του ποδοσφαίρου από τη βάση του. Είναι μια επιχείρηση επιβολής της τάξης στο χάος που δημιούργησε το άνοιγμα των συνόρων από την «υπόθεση Μποσμάν», αλλά και μια απόπειρα να αποκτήσουν και πάλι λόγο ύπαρξης οι «φτωχοί» και οι «μικροί» του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου!

Ο εκτελεστικός διευθυντής της UEFA Λαρς-Κρίστερ Ολσον¹³ εξήγησε:
«Συζητήσαμε με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και συλλέξαμε τις θέσεις και τις προτάσεις τους. Τι θέλουν οι παίκτες και οι επαγγελματικές ενώσεις τους, τι θέλουν οι ομοσπονδίες αλλά και οι επαγγελματικές λίγκες. Οριστικοποιήσαμε το σχέδιο, το οποίο θα εφαρμοστεί σταδιακά. Πιστεύω ότι το ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο θα περάσει σε μια καινούργια εποχή».

A) «Ανισότητα για τους αλλοδαπούς»

Σύμφωνα με τους «εγκεφάλους» του σχεδίου, η UEFA περίμενε την αντίσταση των ισχυρών ευρωπαϊκών συλλόγων που έχουν συνασπιστεί στο G-14, αλλά και από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Όπερ και εγένετο. Ο καθηγητής Ευρωπαϊκού Δικαίου Ρίτσαρντ Πάρις¹⁴ είχε προβλέψει (και προειδοποιήσει) από το 2005 ότι «ο νέος κανονισμός της UEFA είναι πολύ πιθανό να καταλήξει στα δικαστήρια, καθώς μπορεί να μη διαχωρίζει τους ποδοσφαιριστές ανάλογα με την εθνικότητά τους, ωστόσο αυτό γίνεται εμμέσως». Παράλληλα θύμιζε ότι η πολύκροτη «υπόθεση Μποσμάν» είχε κριθεί από «τους περιορισμούς που επέβαλλαν οι ποδοσφαιρικοί νόμοι στην ελεύθερη διακίνηση εργαζομένων ανάμεσα στις χώρες-μέλη της ΕΕ.

Ανάλογους περιορισμούς επιχειρεί να επιβάλει και τώρα η Ευρωπαϊκή Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία».

Την περασμένη εβδομάδα παρουσιάστηκε στο Στρασβούργο μελέτη που διενεργήθηκε για λογαριασμό της Επιτροπής από το ολλανδικό νομικό ίδρυμα TMC Asser, το βρετανικό Πανεπιστήμιο του Λάνκαστερ και την ολλανδική εταιρεία συμβούλων Sport2B, όπου μεταξύ άλλων σημειωνόταν: «Είναι προφανές ότι οι περισσότεροι γηγενείς που απαιτούνται από τον κανονισμό της UEFA θα προέρχονται από τη συγκεκριμένη χώρα και ως εκ τούτου δημιουργείται μια ανισότητα σε σχέση με τους αλλοδαπούς, οι οποίοι δεν θα μπορούν να μεταναστεύσουν εύκολα σε μια χώρα στην οποία δεν έχουν "εκπαιδευτεί" ποδοσφαιρικά!». Η μελέτη καταλήγει ότι «είναι πολύ πιθανό οι νέοι κανονισμοί να μη βρίσκονται εντός του νομικού πλαισίου της ΕΕ και θα πρέπει να γίνουν κάποιες νέες συζητήσεις ώστε να εξεταστούν οι εναλλακτικές λύσεις».

B) Δεν θέλουν νέα «υπόθεση Μποσμάν»

Ο ολλανδός ευρωβουλευτή **Τόινε Μάντερς**¹³, ο οποίος είχε την πρωτοβουλία για τη σχετική μελέτη ανέφερε: «Ο στόχος μας είναι να δημιουργηθεί το νομικό πλαίσιο που θα καλύπτει όλες τις πλευρές: τους ποδοσφαιριστές, τους συλλόγους και τις εμπλεκόμενες ομοσπονδίες. Αυτό που δεν θέλω να δω είναι τους δικαστές της ΕΕ να αποφασίζουν για το μέλλον του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου, όχι νομοθετώντας, αλλά υποχρεώνοντας έναν οργανισμό όπως η UEFA να συμμορφώνεται με τους νόμους της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Ο φιλελεύθερος ολλανδός βουλευτής πρόσθεσε ότι «είναι σημαντικό να αποφύγουμε τη δημιουργία μιας νέας "υπόθεσης Μποσμάν". Μία τέτοια υπόθεση ήταν αρκετή για να απειλήσει το ποδοσφαιρικό οικοδόμημα με ολική κατάρρευση».

Ο Τόμας Κουρτ, γενικός διευθυντής του λόμπι των 18 ισχυρότερων ευρωπαϊκών συλλόγων, του G-14, δήλωνε την εποχή που ψηφίστηκε ο καινούργιος κανονισμός της UEFA: «*Η υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας είναι να διασφαλίσει νομικά τον νέο κανονισμό προκειμένου να*

αποφευχθεί μια τραγωδία ανάλογη με αυτή της "υπόθεσης Μποσμάν" και αυτό θα το επιτύχει μόνο αν κινηθεί εντός του πλαισίου της ΕΕ».

Γ) Μελέτη αμερικανικού τύπου»

Η UEFA αυτή τη φορά δεν πιάστηκε στον ύπνο. «Ήταν αναμενόμενο να αντιδράσουν κάποιοι φορείς, κυρίως για καιροσκοπικούς και εγωιστικούς λόγους. Ωστόσο η UEFA προσπαθεί να προσφέρει το κατάλληλο έδαφος για ίσες ευκαιρίες και υγιή ανταγωνισμό στους κόλπους της» δήλωσε ο νορβηγός αντιπρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Περ Ραβν Ομνταλ.

Η UEFA περνάει στην αντεπίθεση: «Γνωρίζουμε τη συγκεκριμένη έκθεση, η οποία ζητήθηκε από έναν συγκεκριμένο ολλανδό ευρωβουλευτή και εκφράζει τις δικές του θέσεις και όχι της Επιτροπής. Βασιζόμενη στο αμερικανικό μοντέλο επαγγελματικού αθλητισμού, η συγκεκριμένη μελέτη χαρακτηρίζεται άσχετη με τις θέσεις της UEFA. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η Ευρωπαϊκή Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία κινείται με γνώμονα το καλό όλης της ποδοσφαιρικής οικογένειας, αντιμετωπίζοντας το άθλημα ως μαζικό κοινωνικό κίνημα. Δεν μας κατευθύνει το 1% των πλούσιων συλλόγων, οι οποίοι είναι και το θέμα αυτής της μελέτης. Η έκθεση που δημοσιεύθηκε δεν λαμβάνει καθόλου υπόψη τις αρχές σύμπνοιας και αλληλεγγύης στις οποίες στηρίζεται η πυραμίδα του ποδοσφαιρικού οικοδομήματος, ούτε αναφέρεται στις υποχρεώσεις των συλλόγων απέναντι στις τοπικές κοινωνίες».

Ήδη αρκετοί ευρωπαϊκοί σύλλογοι έχουν στις τάξεις τους ξένους ποδοσφαιριστές (ενδεικτικά αναφέρουμε τον 18χρονο Ισπανό Σεσκ Φάμπρεγκας της Αρσεναλ, τον 17χρονο Αυστριακό Μπέσιαν Ιντρισιά της Λίβερπουλ, αλλά και τον 18χρονο Βούλγαρο Βλαντίμιρ Γκάντσεφ του Παναθηναϊκού και τον 21χρονο Ουρουγουανό Νέρι Καστίγιο του Ολυμπιακού), ωστόσο ακόμη και σε αυτούς οι περισσότεροι ποδοσφαιριστές που απαρτίζουν τα τμήματα υποδομής είναι γηγενείς. Σύμφωνα με το σχέδιο της UEFA, θα είναι ήδη επιτυχία αν κάποιοι από αυτούς προωθηθούν στην πρώτη ομάδα των συλλόγων, όπου λόγω του περιορισμού του ρόστερ (25 παίκτες) δεν θα παραμείνουν «θαμμένοι», αλλά θα έχουν τις ευκαιρίες να

αναδείξουν το ταλέντο τους.

Δ) Η θέση των επαγγελματιών παικτών

«Κριτήρια η υπηκοότητα και η βασική 11άδα»

Ο γενικός γραμματέας¹⁶ της Διεθνούς Ένωσης Επαγγελματιών Ποδοσφαιριστών (FIFPro) Τέο φαν Σέγκελεν τόνισε ότι είναι υπέρ της πρότασης της UEFA, ωστόσο θεωρεί ότι υπάρχουν νομικά κενά. «Προσωπική μου θέση είναι ότι αν χρειάζεται ένας τέτοιος νόμος που χρειάζεται θα πρέπει να εφαρμοστεί στους 11 που αγωνίζονται στο γήπεδο και όχι στο δυναμικό των ομάδων. Τότε θα έχει πραγματικά και άμεσα αποτελέσματα ο κανονισμός. Η δική μας διαφωνία αφορά τον ορισμό του γηγενούς ποδοσφαιριστή: εμείς θεωρούμε γηγενή ποδοσφαιριστή μιας ολλανδικής ομάδας, για παράδειγμα, έναν ποδοσφαιριστή με ολλανδική υπηκοότητα που εκπαιδεύεται από ολλανδικό σύλλογο. Η UEFA θεωρεί γηγενή και έναν Βραζιλιάνο που εκπαιδεύεται από μια ολλανδική ομάδα για τρία χρόνια».

Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος¹⁷ Αμειβομένων Ποδοσφαιριστών (ΠΣΑΠ) με επιστολή που απέστειλε προς την ΕΠΟ κάλεσε την ελληνική ομοσπονδία «να αναλάβει πρωτοβουλίες οι οποίες πρέπει να αφορούν την προστασία του εθνικού χαρακτήρα του ελληνικού ποδοσφαίρου αλλά και την ανάδειξη της δυναμικής των νέων ελλήνων ποδοσφαιριστών. Η UEFA άλλωστε κινείται ήδη προς αυτή την κατεύθυνση αφού αναγνωρίζει ότι οι ομάδες προτιμούν να αγοράζουν ποδοσφαιριστές παρά να τους εκπαιδεύουν με αποτέλεσμα να απειλείται πια με καταστροφή η εθνική ταυτότητα του ποδοσφαίρου».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1.	www.wikipedia.com
2.	www.europa.eu /
3.	www.contra.gr / May 2007
4.	Μανώλης Μαυρομάτης «Υπόθεση Μποσμάν» σελίδες 269-270 εκδόσεις Καστανιώτη 1997
5.	www.sportfm.gr 20/7/2009
6.	www.ena.lu European navigator - the first digital library on the history of Europe 28-6-2006
7.	Μιχάλης Μαυρομάτης – βιβλίο «Υπόθεση Μποσμάν» σελίδες 53- 62 εκδόσεις Καστανιώτη 1997
8.	www.tovima.gr 31/12/06
9.	Αντώνης Καρπετόπουλος – δημοσιογράφος 11/3/2001
10.	Μιχάλης Τσόχος – δημοσιογράφος 11/3/2001
11.	Π. Παναγιώτας – δημοσιογράφος 09/10/2005
12.	Λαρς-Κρίστερ Ολσον – εκτελεστικός διευθυντής της UEFA
13.	Toine Manders – Ολλανδός Ευρωβουλευτής 09/10/2005 www.imerisia.gr
14.	Ρίτσαρντ Πάρις – Καθηγητής Ευρωπαϊκού Δικαίου www.imerisia.gr 09/10/2005
15.	Τόμας Κούρτ – Γενικός δ/ντης G14 09/10/2005
16.	Τεο Φαν Σέγκελ – Γενικός γραμματέας της Διεθνούς Ένωσης επαγγελματιών ποδοσφαιριστών www.salto.gr 03/4/1997
17.	Πανελλήνιος Σύλλογος αμειβομένων ποδοσφαιριστών www.imrisia.gr 20/2/1999

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

UEFA – ΟΥΕΦΑ: Union of European Football Associations

FIBA: Federation International Basketball Associations

FIFA: Federation International Football Association

ΣΕΚ: Συνθήκη Ευρωπαϊκής Κοινότητας